

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	I
Name of Course	श्रीमद्भगवद्गीतायाः परिचयः (Introduction to Srimad Bhagavad Gita)
Course Code	BA/MD/SKT/1/MIC/101
Total Credits	02
Total Marks	50
Theory	35
Internal Assessment	15
Time	2 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- श्रीमद्भगवद्गीतायाः दार्शनिकं आध्यात्मिकं सामाजिकं च महत्त्वस्य ज्ञानसम्पादनम्।
- श्रीमद्भगवद्गीतायाः श्लोकानाम् अर्थावबोधने योग्यतासम्पादनम्।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- श्रीमद्भगवद्गीतायाः महत्त्वं वक्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
- श्रीमद्भगवद्गीतायाः श्लोकानां अर्थावबोधः।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक -1 श्रीमद्भगवद्गीतायाः परिचयः दर्शनं विषयवस्तु च।

श्रीमद्भगवद्गीता(द्वितीयोऽध्यायः 1-30 श्लोकाः)।

घटक -2 श्रीमद्भगवद्गीता(द्वादशोऽध्यायः)।

श्रीमद्भगवद्गीता (पञ्चदशोऽध्यायः)

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note for the Paper Setter:** The question paper will consist of five questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 1 mark each covering the whole syllabus. In addition, four more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the two units. The candidates are required to attempt one compulsory question and two more questions selecting at least one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- श्रीमद्भगवद्गीता - गीताप्रेस , गोरखपुर।
- श्रीमद्भगवद्गीता, रामानुजभाष्य , गीताप्रेस गोरखपुर।
- श्रीमद्भगवद्गीता, साधकसंजीवनी टीका, स्वामी रामसुखदास जी, गीताप्रेस गोरखपुर।
- श्रीमद्भगवद्गीता, शांकरभाष्यम् , गीताप्रेस , गोरखपुर

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	I
Name of Course	गीतिकाव्यम् Geeti-Kavyam
Course Code	BA/MD/SKT/1/MIC/102
Total Credits	02
Total Marks	50
Theory	35
Internal Assessment	15
Time	2 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- संस्कृतसाहित्ये गीतिकाव्यपरम्परायाः ज्ञानसम्पादनम्।
- संस्कृतभाषायाः अवबोधसामर्थ्यस्य विकासः।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- गीतिकाव्यपरम्परायाः ज्ञानेन सह श्लोकानां अन्वयज्ञानं अर्थज्ञानं व्याकरणज्ञानं च भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक -1मेघदूतम्(पूर्वमेघः) 1 – 30 श्लोकाः

घटक -2मेघदूतम् (पूर्वमेघः) 31 – 63 श्लोकाः

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशः-

- **Note for the Paper Setter:** The question paper will consist of five questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 1 mark each covering the whole syllabus. In addition, four more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the two units. The candidates are required to attempt one compulsory question and two more questions selecting at least one question from each unit.

- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- मेघदूतम् : शिवराजशास्त्री, साहित्य भण्डार, मेरठ
- मेघदूतम् : दयाशंकर शास्त्री, चौखम्बासुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
- मेघदूतम् : डॉ विजेंद्र कुमार शर्मा, साहित्य भण्डार, मेरठ
- मेघदूतम् : डॉ रमाकांत त्रिपाठी, जनार्दनशास्त्री, मोतीलाल बनारसी, दिल्ली

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	II
Name of Course	अर्थशास्त्रम् Artha-Shastra
Course Code	BA/MD/SKT/2/MIC/103
Total Credits	02
Total Marks	50
Theory	35
Internal Assessment	15
Time	2 Hrs.

फलश्रुतिः (Course Objectives)

- अर्थशास्त्रस्य सामाजिकं राजनैतिकं आर्थिकं महत्त्वस्य च ज्ञानसम्पादनम्।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- अर्थशास्त्रस्य सामाजिकं राजनैतिकं आर्थिकं महत्त्वं वक्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक - 1 स्मृति साहित्यस्यार्थः, स्मृति साहित्यस्य परिचयः प्रतिपाद्यविषयमहत्त्वञ्च, अर्थशास्त्रस्य सामान्यपरिचयः, प्रतिपाद्यविषयमहत्त्वञ्च।

घटक - 2 कौटिलीयार्थशास्त्रम् (विनयाधिकारप्रकरणम्) –प्रथमप्रकरणस्यांशानां व्याख्या, टिप्पणी, समीक्षात्मक प्रश्नाः। कौटिल्यार्थशास्त्रस्य परिचयः प्रतिपाद्यविषयमहत्त्वञ्च,

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note for the Paper Setter:** The question paper will consist of five questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 1 mark each covering the whole syllabus. In addition, four more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the two units. The candidates are required to attempt one compulsory question and two more questions selecting at least one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- कौटिलीयार्थशास्त्रम्, व्याख्याकार - वाचस्पति गैरौला, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	II
Name of Course	संस्कृतव्यावहारिक-शब्दकोश: Sanskrit Functional Dictionary
Course Code	BA/MD/SKT/2/MIC/104
Total Credits	02
Total Marks	50
Theory	35
Internal Assessment	15
Time	2 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- व्यावहारिक-संस्कृत-शब्दानां ज्ञानसम्पादनम्।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- छात्राणां व्यावहारिक-संस्कृत-शब्दानां विकासो भविष्यति।
- छात्राः व्यावहारिकसंस्कृतशब्दानां ज्ञानेन संस्कृतसम्भाषणकौशले समर्थाः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 संस्कृत-हिन्दी-शब्दकोशः(संस्कृतभारती द्वारा प्रकाशितः)

घटक – 2 आङ्गल-संस्कृत-कोशः (संस्कृतभारती द्वारा प्रकाशितः)

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note for the Paper Setter:** The question paper will consist of five questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 1 mark each covering the whole syllabus. In addition, four more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the two units. The candidates are required to attempt one compulsory question and two more questions selecting at least one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- संस्कृत-हिन्दी-शब्दकोशः, संस्कृतभारती नई दिल्ली।
- आङ्गल-संस्कृत-कोशः, संस्कृतभारती नई दिल्ली।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor (MIC)**

Semester	III
Name of Course	आधुनिकसंस्कृतकथासाहित्यम् (Modern Sanskrit Story Literature)
Course Code	BA/MD/SKT/3/MIC/201
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	75
Internal Assessment	25
Time	3 Hrs.

फलश्रुतिः (Course Objectives)

- आधुनिकसंस्कृतकथासाहित्यस्य परिचयात्मकं ज्ञानम्।
- कथापठनेन छात्राणां चरित्रनिर्माणम्।
- सरलसंस्कृतमाध्यमेन पठनकौशलस्य अर्थावबोधसामर्थ्यस्य चविकासः।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- छात्राः सरलसंस्कृतभाषया कथासाहित्यं पठित्वा संस्कृतभाषायां पठने लेखने च निपुणाः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 आधुनिकसंस्कृतकथासाहित्यस्य परिचयः, महत्वं विशेषताश्च।

घटक – 2 विलपति गङ्गा (डॉ. विश्वासः) – विलपति गङ्गा, धर्मश्च जानाति नरस्य वृत्तम्।

घटक – 3 अभिनवशुकसारिका (प्रो. राधावल्लभत्रिपाठी) – 1 – 3 कथाः।

घटक – 4 अभिनवशुकसारिका (प्रो. राधावल्लभत्रिपाठी) – 4 – 6 कथाः।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four

units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.

- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- अभिनवशुकसारिका, प्रो. राधावल्लभत्रिपाठी, संस्कृतभारती, नई दिल्ली।
- विलपति गङ्गा, डा. विश्वास, संस्कृतभारती, नई दिल्ली।
- आधुनिक संस्कृत साहित्य का सुबोध इतिहास, डा. दीपक कुमार पाठक, युवराज पब्लिकेशन् आगरा।
- संस्कृत साहित्य का समग्र इतिहास, प्रो. राधावल्लभ त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- संस्कृत साहित्य का इतिहास, डा. राकेश कुमार जैन, रचना प्रकाशन जयपुर।
- संस्कृत कथा साहित्य का अध्ययन, श्यामा भटनागर, पब्लिकेशन स्कीम, जयपुर।
- संस्कृत साहित्य का समीक्षात्मक अध्ययन, डा. कपिल देव द्विवेदी, राम नारायणलाल, इलाहाबाद।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	IV
Name of Course	स्तोत्रसाहित्यम् (Stotra-Sahityam)
Course Code	BA/MD/SKT/3/MIC/202
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुतिः (Course Objectives)

- स्तोत्रसाहित्यस्य पठनेन आत्मकल्याणस्य भावना।
- वसुधैवकुटुम्बकं इत्यस्य भावनायाः विकासः।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- छात्राः आत्मोन्नत्यर्थम् अभिप्रेरिताः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

- घटक – 1 स्तोत्रसाहित्यस्य इतिहासः – उद्भवः विकासः इतिहासः स्वरूपः प्रकारश्च।
घटक – 2 वैदिकस्तोत्रसाहित्यम् – गणपत्यथर्वशीर्षम्, श्रीसूक्तम्
घटक – 3 लौकिकस्तोत्रसाहित्यम् – आदित्यहृदयस्तोत्रम्, ।
घटक – 4 सरस्वतीवन्दना, मधुराष्टकम्, कृष्णाष्टकम्, अच्युताष्टकम्।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- नित्यकर्मपूजाप्रकाशः, गीता प्रैस गोरखपुर।
- स्तोत्र रत्नावली, गीता प्रैस गोरखपुर
- श्रीसूक्तम्, भागवतानन्द गुरु।
- आदित्यहृदयस्तोत्रम्, गीता प्रैस गोरखपुर।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	IV
Name of Course	लौकिकसंस्कृतसुभाषितानि Lokik Sanskrit Proverbs
Course Code	BA/MD/SKT/4/MIC/203
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- छात्राणां नैतिकविकासेन सह भाषात्मकविकासः।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- सरलसंस्कृतसुभाषितानां पठनेन छात्राणां संस्कृतभाषायामवबोधसामर्थस्य विकासो भविष्यति।
- छात्राणां नैतिकविकासः चारित्रिकविकासश्च भविष्यति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 संस्कृतपद्यसङ्ग्रहः – सुबन्तप्रकरणम् (विभक्तिसम्बद्धसुभाषितानि)

घटक – 2 संस्कृतपद्यसङ्ग्रहः – सुबन्तप्रकरणम् (सर्वनाम-विशेष्यविशेषणसम्बद्धसुभाषितानि)

घटक – 3 संस्कृतपद्यसङ्ग्रहः – तिङन्तप्रकरणम् (लकारसम्बद्धसुभाषितानि)

घटक – 4 संस्कृतपद्यसङ्ग्रहः – कृदन्तप्रकरणम् (कृत्प्रत्ययसम्बद्धसुभाषितानि)

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- संस्कृतपद्यसङ्ग्रहः(प्रथमो भागः), सम्पादकः – सार्वभौम संस्कृत प्रचार कार्यालय वाराणसी।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	IV
Name of Course	स्मृतिसाहित्यम् (Smriti-Sahityam)
Course Code	BA/MD/SKT/4/MIC/204
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुतिः (Course Objectives)

- स्मृतीनां परिचयात्मकाध्ययनेन सह तत्र वर्णितानां षोडशसंस्काराणां ज्ञानम्
- गुरुशिष्ययोः सम्बन्धस्य महत्वमुपयोगितायाः दिक्दर्शनम्।
- ब्रह्मचर्यस्य उपयोगितायाः अवबोधः।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- छात्राणां स्मृतिग्रन्थानां परिचयात्मकं ज्ञानं भविष्यति।
- स्मृतिग्रन्थेषु विवेचितसंस्काराणां गुरुशिष्ययोः सम्बन्धस्य च ज्ञानं भविष्यति।
- ब्रह्मचर्यस्य महत्वं ज्ञास्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

- घटक – 1 प्रमुखस्मृतीणां परिचयः, महत्वं, प्रासाङ्गिकता च – मनुस्मृतिः, याज्ञवल्क्यस्मृतिः
घटक – 2 विविधस्मृतीषु षोडशसंस्कारविचारः
घटक – 3 मनुस्मृतिः - गुरुशिष्यप्रकरणम्
घटक – 4 याज्ञवल्क्यस्मृतिः – ब्रह्मचर्यप्रकरणम्

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- मनुस्मृतिः, कुल्लुकभट्टविरचितं टीकासहितम्, हरगोविन्दशास्त्री, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, दिल्ली।
- विशुद्धमनुस्मृतिः, डा. सुरेन्द्रकुमारः, आर्य साहित्य प्रचार ट्रस्ट, दिल्ली।
- मनुस्मृतिः, कुल्लुकभट्टविरचितं टीकासहितम्, शिवराज आचार्यः, विद्याभवनम् वाराणसी।
- याज्ञवल्क्यस्मृतिः, मिताक्षराटीका, डा. गङ्गासागर राय, चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्, दिल्ली।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	V
Name of Course	चम्पूकाव्यम् (Champu-Kavyam)
Course Code	BA/MD/SKT/5/MIC/301
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- चम्पुसाहित्यस्य परिचयात्मकं अध्ययनेन सह गद्यात्मकं पद्यात्मकं चम्पुसाहित्यं प्रति अभिरूचिसम्पादनम्।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- छात्राणां चम्पुसाहित्यस्य परिचयात्मकं ज्ञानं भविष्यति।
- छात्राणां गद्यात्मकं पद्यात्मकं च संस्कृतसाहित्ये पठनकौशलस्य अभिवृद्धिः।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 चम्पुसाहित्यस्य परिचयः

घटक – 2 नलचम्पुः (प्रथम उच्छवासः) – ग्रन्थारम्भतः चम्पुकाव्यप्रशंसापर्यन्तम्।

घटक – 3 नलचम्पुः (प्रथम उच्छवासः) – आर्यवर्तवर्णनमित्यारभ्य नलव्यवहारिकपरिचयपर्यन्तम्।

घटक – 4 पत्रसन्देशचम्पुः(अभिराजराजेन्द्रमित्रप्रणीतः)।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताःप्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- संस्कृत साहित्य का प्रामाणिक इतिहास, रमाशङ्कर त्रिपाठी, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी।
- नलचम्पु: the University of Michigan, Sāhitya Bhaṅdāra, 1964।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	V
Name of Course	संस्कृतसुभाषितानि (Sanskrit Proverbs)
Course Code	BA/MD/SKT/5/MIC/302
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- छात्राणां नैतिकविकासेन सह भाषात्मकविकासः।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- सरलसंस्कृतसुभाषितानां पठनेन छात्राणां संस्कृतभाषायामवबोधसामर्थस्य विकासो भविष्यति।
- छात्राणां नैतिकविकासः चारित्रिकविकासश्च भविष्यति।

पाठ्यवस्तु (Content)

- घटक – 1 सूक्तिसुधाकर - धर्मसूक्ति, ।
घटक – 2 सूक्तिसुधाकर - नीतिसूक्ति ।
घटक – 3 सूक्तिसुधाकर - सत्संगसूक्ति
घटक – 4 सूक्तिसुधाकर - ज्ञानिसूक्ति, गुरुसूक्ति।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।

- प्रथम-घटकाश्रिताःप्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

सूक्तिसुधाकर, गीता प्रैस गौरखपुर।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	V
Name of Course	आयुर्वेदस्य परिचयः सिद्धान्ताश्च
Course Code	BA/MD/SKT/5/MIC/303
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुतिः (Course Objectives)

- आयुर्वेदस्य मौलिकसिद्धान्तानां ज्ञानप्रदानम्।
- आयुर्वेदाधारिताहारपद्धतेः जीवनपद्धतेश्च ज्ञानसम्पादनम्।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- आयुर्वेदस्य मौलिकसिद्धान्तानां ज्ञानं भविष्यति।
- आयुर्वेदाधारिताहारपद्धत्यानुसारं जीवनयापनं कर्तुं प्रभवन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 आयुर्वेदस्य परिचयः – परिभाषा, महत्वं, उद्देश्यः, इतिहासः च।

घटक – 2 आयुर्वेदस्य मौलिकसिद्धान्ताः।

घटक – 3 आयुर्वेदीयाहारपद्धतिः।

घटक – 4 आयुर्वेदीयजीवनपद्धतिः।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताःप्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- आयुर्वेदस्य मौलिकसिद्धान्ताः, डा. रघुनाथभट्टः, संस्कृतसंवर्धनप्रतिष्ठानम्, नई दिल्ली।
- आयुर्वेदीयाहारपद्धतिः, डा. उमाकान्त तिवारी, संस्कृतसंवर्धनप्रतिष्ठानम्, नई दिल्ली।
- आयुर्वेदीयजीवनपद्धतिः, डा. उमाकान्त तिवारी, संस्कृतसंवर्धनप्रतिष्ठानम्, नई दिल्ली।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	VI
Name of Course	संस्कृतसाहित्ये भारतीयसंस्कृतिः Indian Culture in Sanskrit Literature
Course Code	BA/MD/SKT/6/MIC/304
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुतिः(Course Objectives)

- भारतीयसंस्कृतेः स्वरूपस्य वैशिष्ट्यस्य उपयोगितायाश्च ज्ञानसम्पादनम्।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- भारतीयसंस्कृतेः परिचयात्मकं ज्ञानं भविष्यति।

- धर्म-अर्थ-काम-मोक्ष-पुरुषार्थचतुष्टयस्य जीवने उपयोगितां ज्ञास्यन्ति।
- षोडशसंस्काराणां वर्णाश्रमव्यवस्थायाश्च ज्ञानं भविष्यति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 भारतीयसंस्कृतेः परिचय-अर्थ-परिभाषा-विशेषता-मूलतत्त्व, अन्यसंस्कृतेषु, संस्कृति सभातायाः भेदाः, स्वरूपं वैशिष्ट्यञ्च।

घटक – 2 पुरुषार्थचतुष्टयम्, पञ्चमहायज्ञाश्च, ।

घटक – 3 षोडशसंस्काराः। प्राचीनभारतीय-शिक्षा,

घटक – 4 संस्कृतसाहित्ये समाजः, जीवनमूल्यानि एवं वर्णाश्रमव्यवस्था।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताःप्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः –

- भारतीय संस्कृति, प्रो. शिवदत्त ज्ञानी, भारतीय विद्या भवन, बुंबई।
- भारतीयसंस्कृतिः, डा. दामोदर मिश्र, भारतीय विद्या भवन, वाराणसी।
- भारतीय संस्कृति, डा. दीपक कुमार, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
- भारतीय संस्कृति का स्वरूप, श्रीराम शर्मा आचार्य, युग निर्माण योजना, गायत्री तपोभूमि, मथूरा।
- भारतीय संस्कृति, साने गुरुजी, सस्ता साहित्य मण्डल प्रकाशन

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	VI
Name of Course	योगविज्ञानम्
Course Code	BA/MD/SKT/6/MIC/305
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- योगदर्शनं योगविज्ञानस्य परिचयात्मकं ज्ञानप्रदानम्।
- यमनियमादिनां समाधेश्च अवबोधः।
- आध्यात्मिकी उन्नतिः।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- छात्राः योगस्य जीवनोपयोगितां ज्ञास्यन्ति।
- यमनियमादिनां पालनं कर्तुम् अभिप्रेरिताः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक – 1 योगस्य परिचयः – अर्थः, महत्वं, उद्देश्यः, उपयोगिता, इतिहासः च, महर्षिपतञ्जलेः परिचयः।

घटक – 2 योगसूत्रम् (समाधिपादः) ।

घटक – 3 अष्टाङ्गयोग – यम-नियम-आसन-प्राणायाम-प्रत्याहाराः- धारणा-ध्यान-समाधिः ।

घटक – 4 नाडिप्रकाराः, मुद्राः, षट्कर्म, ऊर्जाप्रदायकासनाः।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50

2	2	1+4	7x1	2x14	35
---	---	-----	-----	------	----

अनुशंसितग्रन्थाः –

- Agarwal M M : Six systems of Indian Philosophy, Chowkhambha Vidya Bhawan, varanai, 2010
- Chandrashekharendra Saraswat, Swami, The Vedas, Bhavans Publications, Mumabi 2011
- Hiriyanan M : Outlines of Indian Philosophy, Motilal Banarsidas, Delhi, 2009
- Bhat, Krishna K.: The Power of Yoga: SuYoga Publications Mangalore, 2006
- Swami Prabhavananda : Spiritual Heritage of India (English). Sri Ramkrishna Math, Madras, 2004
- Swami Vivekananda : Jnana Yoga, Bhakti Yoga, Karma Yoga, Raja Yoga. Advaita Ashrama, Calcutta, 2000
- Pandit, M. P.: Introduction to Upanishads: Theosophical Society of India, Adyar, Madras, 1976
- Dasgupta, S.N. : Hindu Mysticism, Motilal Banarsidas, Delhi 1927
- Arthuv Avalan : The Serpent Power, Sivalik Prakashan, New Delhi, 2009
- Sing, Lalan Prasad : Tantra, Its Mystic and Scientific Bases. Concept Publishing Company, Delhi, 1976
- Karel Werner : Yoga and Indian Philosophy, Motilal Banarasidas, Delhi, 1979
- Swami Jnanananda : Philosophy of Yoga. Sri Ramakrishna Ashrama, Mysore.
- Dasgupta S. N: History of Indian Philosophy, Motilal Banarsidas, Delhi, 2012
- Sharma, Chandradhar: A Critical Survey of Indian Philosophy. Motilal Banarasidas, Delhi, 2013
- Swami Vivekananda: Rajayoga, Advaita Ashram, Culcutta, 2000
- YIC Manual, Published by SVYP, Bengaluru.
- K. Taimini : The Science of Yoga, (The Theosophical, Publishing House, Adyar Chennai 2005)
- Swami Satyananda Saraswati :Hatha Yoga, Pub: BSY Mungher
- Shivananda, Swami: Narada Bhakti Sutra, Divine Life Society, Rishikesh
- Sayana Madhava, Sarva Darshana Sangraha, Publisher: Bharatiya Kala Prakashan, 2008
- Harshananda Swami, Karmayoga Sutra Shataka, Ramakrishna Asram, Bengaluru.
- Shivananda Swami, The Brahma Sutra, Divine Life Society, Rishikesh

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor (MIC)**

Semester	VI
Name of Course	ज्योतिषं कर्मकाण्डं च Jyotisham Karmakandam Cha
Course Code	BA/MD/SKT/6/MIC/306
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- ज्योतिषशास्त्रस्य महत्वं वैशिष्ट्यं च प्रतिपादनम्।
- प्राचीनभारतीयशास्त्रपरम्परायां निहितस्य खगोलविज्ञानस्य ज्ञानसम्पादनम्।
- ज्योतिषशास्त्रस्य सिद्धान्त-संहिता-होरा विभागानां ज्ञानम्।
- वर्तमानसन्दर्भे ज्योतिषशास्त्रस्य प्रासांगिकतायाः अवबोधः।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- तिथि-वार-नक्षत्र-योग-करणानां पञ्चाङ्गानां ज्ञानं गणितीयज्ञानं च भविष्यति।
- ग्रहाणां स्थितेरवबोधः कुण्डलीनिर्माणस्य ज्ञानं च भविष्यति।
- कुण्डलीमेलापकस्य ज्ञानं भविष्यति।
- जातकानां विभिन्नभावेषु स्थितानां शुभाशुभग्रहाणां परिचयो भविष्यति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटकम् -1 ज्योतिषशास्त्रम् - तत्स्वरूपं महत्वं उपयोगिता च, ज्योतिषशास्त्रस्य उद्भवः विकासश्च(संस्कृतमाध्यमेन)।

पञ्चाङ्गम्- इष्टकालसाधनम्, ग्रहस्पष्टीकरणम्, भयात्, भभोगः, चन्द्रस्पष्टीकरणम्, लग्नदशमलग्नसाधनम् च

घटकम्-2 षड्वर्गविचारः – होरा, द्रेष्काणः, सप्तमांशः, नवांशः, द्वादशांशः, त्रिंशांशः, ग्रहमैत्री, उच्च-नीचाः ग्रहाः।

घटकम् -3 कुण्डलीमेलापकम् – अष्टकूटपरिचयः परिहारश्च, मङ्गलदोषविचारः परिहारश्च, विवाहमुहूर्तविचारः, विवाहे

ग्राह्याः मासाः नक्षत्राणि च, विवाहे वर्जितकालः, लग्नविचारः लग्नशुद्धिश्च।

घटकम् -4 मेषादिषु द्वादशलग्नेषु उत्पन्नजातकानां वैशिष्ट्यम्, द्वादशभावेषु ग्रहाणां शुभाशुभफलम्, द्वादशलग्नेषु शुभाशुभग्रहाः, कारकग्रहाः मारकग्रहाश्च।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.

- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः -

- नित्यकर्म, पूजाप्रकाश- गीता प्रैस गौरखपुर, लालबिहारी मिश्र .।
- कर्मठगुरुः, मुकुन्दवल्लभः, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली।
- अवकहोडाचक्रम् – अवधविहारी त्रिपाठी, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी।
- भारतीय ज्योतिष – नैमीचन्द्र शास्त्री, भारतीय ज्ञानपीठ, 2021।
- जातकनिर्णय – बी.वी. रमन, Motilal Banarsidass Publishers Pvt. Ltd., 2017
- लघुपाराशरी-सिद्धान्त – मेजर जी. एस. खेत, Motilal Banarsidass Publishers Pvt. Ltd., 2020
- ज्योतिषबोध – प. धरणीधर शास्त्री, श्री सरस्वती प्रकाशन अजमेर।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	VII
Name of Course	भारतीयवास्तुशास्त्रम् (The Indian Architecture)
Course Code	BA/H/SKT/7/MIC/401
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- वास्तुशास्त्रस्य महत्त्वं वैशिष्ट्यं च प्रतिपादनम्।
- प्राचीनभारतीयशास्त्रपरम्परायां निहितस्य स्थापत्यविज्ञानस्य ज्ञानसम्पादनम्।
- वास्तुशास्त्रस्य वैज्ञानिकत्वं सम्पादनम्।
- वर्तमानसन्दर्भे वास्तुशास्त्रस्य प्रासांगिकतायाः अवबोधः।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- वास्तुशास्त्रानुसारं गृहनिर्माणस्य ज्ञानं भविष्यति।
- वास्तुशास्त्रानुसारं भूमेः लक्षणानि ज्ञास्यन्ति।
- वास्तुदोषाणां शान्तेरुपायं भूमिपूजनं शिलान्यासपद्धतिं च ज्ञास्यन्ति।
- वास्तुशास्त्राणामनुसारं विविधमुहूर्तानां ज्ञानं भविष्यति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटकम् -1 वास्तुशास्त्रम् – तत्स्वरूपं महत्त्वम् उपयोगिता च, वास्तुशास्त्रस्य उद्भवः विकासश्चागृहनिर्माणे हेतुः, जीर्णोद्धारफलम्, परगृहनिवासफलम्, काकिणीविचारः (संस्कृतमाध्यमेन)।

घटकम् -2 भूमेः लक्षणानि, वासयोग्याभूमिः, गृहारम्भः मासाः, जागृतादिभूमिज्ञानम्, गृहारम्भविधिः, राहुमुखविचारः, द्वारस्थापनाविचारः (संस्कृतमाध्यमेन)।

घटकम् -3 वास्तुशान्तिपद्धतिः, भूमिपूजाविधिः, शिलान्यासपद्धतिः, वास्तुशास्त्रीय-विविधोपायानां दिग्दर्शनम्।

घटकम् -4 गृहारम्भमुहूर्तः, शिलान्यासमुहूर्तः, गृहप्रवेशमुहूर्तः विधिश्च, विविधवृक्षाणां रोपणस्य दिक्-निर्धारणम्।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः

- कर्मठगुरुः, मुकुन्दवल्लभः, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली।
- अवकहोडाचक्रम् – अवधवबिहारी त्रिपाठी, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी।
- भवनभास्कर – गीताप्रेस गौरखपुर।
- समरांगणसूत्रधार(भवन निवेश) - Dr. Dvijendra Nath Shukla, Meharchand Lakshmandas Publications।
- सरलवास्तु उपाय - तिलक राज, All India Federation Of Astrologers Society , 2014
- वास्तुविज्ञान - Rajesh Anand, Pawan Pocket Books, Delhi

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	VII
Name of Course	गद्यसाहित्यम् Gadyasāhityam
Course Code	BA/H/SKT/7/MIC/402
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- गद्यसंस्कृतसाहित्यस्य अवबोधसामर्थ्यस्य पठनसामर्थ्यस्य च विकासः।
- बाण-दण्डि-हर्ष-अम्बिकादत्तव्यासादीनां गद्यकाराणां गद्यविधायाः ज्ञानम्।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- छात्राः गद्यात्मकसंस्कृतसाहित्यस्य पठने अवबोधने च समर्थाः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक –1 अभिज्ञानशाकुन्तलम्(अङ्क-4)

घटक –2 हर्षचरितम् (पञ्चमोच्छ्वासः)

घटक –3 दशकुमारचरितम् (अष्टमोच्छ्वासः)

घटक –4 कादम्बरी (शुकनासोपदेशः)

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः-

- हर्षचरितम्, बाणभट्ट, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी।
- दशकुमारचरितम्, दण्डी, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी।
- शिवराजविजयः, डा. यशवन्त कुमार जोशी, आयुर्वेद संस्कृत हिन्दी पुस्तक भण्डार जयपुर।
- शिवराजविजयः, डा. रमाशङ्करमिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी।
- कादम्बरी , आचार्य शेषराज शर्मा रेग्मी , चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन , वाराणसी।
- कादम्बरी , भट्ट मथुरानाथ शास्त्री , निर्णय सागर प्रैस , बम्बई।
- अभिज्ञानशाकुन्तलम्, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी।

**Course wise Content Details for Undergraduate Programme
B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary)
Minor(MIC)**

Semester	VIII
Name of Course	संस्कृतव्याकरणव्याकरणसिद्धान्तकौमुदी Sanskrit Grammar Vyākaraṇasiddhāntakaumudī
Course Code	BA/H/SKT/8/MIC/403
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुति: (Course Objectives)

- व्याकरणसिद्धान्तकौमुदीस्थकारकस्त्रीकृत्यप्रत्ययप्रकरणानां विशेषाध्ययनम्।

फलावाप्ति: (Course Learning Outcomes)

- छात्राणां सम्बद्धविषयाणां विस्तृतं शास्त्रीयं च ज्ञानं भविष्यति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक -1 कारकप्रकरणम् – प्रथमाविभक्तिः तृतीयाविभक्तिपर्यन्तम्।

घटक -2 कारकप्रकरणम् – चतुर्थीविभक्तिः प्रकरणान्तपर्यन्तम्।

घटक -3 स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्।

घटक -4 कृत्यप्रत्ययस्वरूपम्, तव्यादिकृत्यप्रत्ययविधानप्रबोधनम्।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.
- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताः प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः -

- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (तृतीय भाग), (तद्धित प्रकरण)व्याख्या० श्रीगोविन्दाचार्यः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन , वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, भट्टोजिदीक्षित, सम्पा० गोपालदत्त पाण्डेय, चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी, 1997
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, भट्टोजिदीक्षित ,सम्पा० पं० शिवदत्त, बम्बई , 1932
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (चतुर्थ भाग), व्याख्या० श्रीगोविन्दाचार्यः , चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन , वाराणसी।
- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (उत्तरार्धम्) बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनी-सहिता, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली।

Course wise Content Details for Undergraduate Programme B.A. Sanskrit (Hon. with Research) (Multidisciplinary) Minor(MIC)

Semester	VIII
Name of Course	साहित्यदर्पणः:Sāhityadarpaṇaḥ
Course Code	BA/H/SKT/8/MIC/404
Total Credits	04
Total Marks	100
Theory	70
Internal Assessment	30
Time	3 Hrs.

फलश्रुतिः (Course Objectives)

- समृद्धसंस्कृतसाहित्यस्य काव्यशास्त्रीयपरम्परायाः ज्ञानम्।
- काव्यशास्त्रीयसिद्धान्तानां ज्ञानम्।
- कवित्वशक्तेः प्रकटीकरणम्।
- गद्य-पद्य-नाट्यादीनां काव्यविधानां शास्त्रीयं परिज्ञानम्।

फलावाप्तिः (Course Learning Outcomes)

- काव्यस्वरूपं काव्यप्रयोजनं च ज्ञास्यन्ति।
- काव्यभेदानां नाट्यतत्त्वानां ज्ञानं भविष्यति।
- वक्रोक्तिकाव्यस्य परिचयोऽवबोधश्च।
- काव्यस्य स्वरूपं वक्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

पाठ्यवस्तु (Content)

घटक -1 साहित्यदर्पणः, प्रथम-द्वितीयौ परिच्छेदौ

घटक -2 साहित्यदर्पणः, षष्ठपरिच्छेदः (1-40 कारिकाः)

घटक -3 साहित्यदर्पणः, षष्ठपरिच्छेदः (313-337 कारिकाः)

घटक -4 साहित्यदर्पणः, सप्तमपरिच्छेदः(दोषस्वरूपम्, दोषाणां विभागः परिचयश्च), अष्टमपरिच्छेदः।

प्रश्नपत्रनिर्माणार्थं निर्देशाः-

- **Note: for the Paper Setter:** The question paper will consist of nine questions in all. The first question will be compulsory and will consist of seven short questions of 2 marks each covering the whole syllabus. In addition, eight more questions of 14 marks each will be set unit-wise comprising of two questions from each of the four units. The candidates are required to attempt one compulsory question and four more questions selecting one question from each unit.

- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतमाध्यमेन भवेत्।
- प्रथम-घटकाश्रिताःप्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयाः अन्यथा सर्वथा अङ्कहानिः भविष्यति। अन्ये संस्कृत/हिन्दी/आङ्गलभाषा-माध्यमानां केनापि एकेन माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते।

Course Credits	Number of units in a course	Total questions to be set by the Examiner	One compulsory question (parts x marks)	For descriptive questions (questions x marks)	Maximum Marks
4	4	1+8	7x2	4x14	70
3	3	1+6	4x2	3x14	50
2	2	1+4	7x1	2x14	35

अनुशंसितग्रन्थाः-

- साहित्यदर्पणः - विश्वनाथः , व्याख्याकार- निरूपण विद्यालंकार , साहित्यभण्डार , मेरठ।
- साहित्यदर्पणः, शालिग्राम शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली , २००४।
- साहित्यदर्पणः, सत्यव्रत सिंह, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी।